

Među-institucionalna inicijativa za trajna rešenja za raseljena lica sa Kosova

Rezime

Zašto?

Regionalni proces potreban za podršku trajnim rešenjima za raseljena lica sa Kosova kako bi se olakšala trajna rešenja, uključujući i povratak i lokalna integracija raseljenih lica sa Kosova, kroz identifikaciju pitanja i zajedničkih mera za pronalaženje rešenja.

Kada?

OEBS i UNHCR su 2014. godine podržali Ministarstvo za zajednice i povratak (MZP) da pokrene regionalni proces posvećen pronalaženju trajnih rešenja za raseljena lica sa Kosova.

Ko?

Odgovarajuće institucije iz Prištine, Beograda, Skoplja i Podgorice redovno se sastaju kroz regionalni proces koji je postao poznat pod nazivom „Skopski proces“. Preko foruma na visokom nivou, uspostavljenom kroz ovaj proces, političari na visokom nivou se sastaju na godišnjoj osnovi kako bi postigli dogovor o predlozima tehničke radne grupe uspostavljene za razvoj i primenu rešenja za raseljena lica. Vodeća odgovorna institucija u ovom procesu na Kosovu je Ministarstvo za zajednice i povratak (MZP), s obzirom na to da njegove dužnosti uključuju razvoj politika, promociju i primenu zakonodavstva za promociju i zaštitu prava zajednica i njihovih pripadnika, uključujući i pravo na povratak.

Delokrug rada

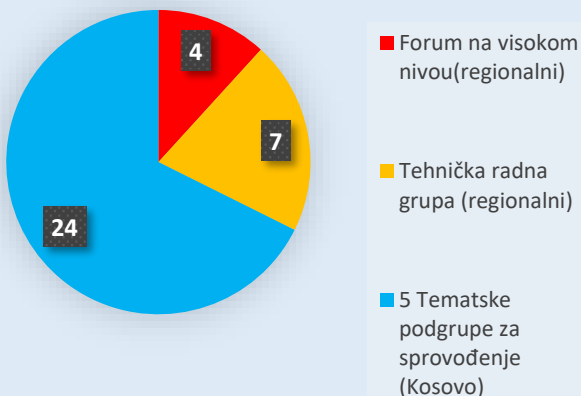
Prioritetne mere i oblasti:

- ✚ Lična dokumenta
- ✚ Bezbednost, dijalog i reintegracija
- ✚ Upravljanje podacima
- ✚ Trajna rešenja
- ✚ Imovinska prava

Nakon prve Skopske konferencije koja se održala u novembru 2014. godine, u narednoj godini, tehnička radna grupa za trajna rešenja za raseljena lica sa Kosova (TRG) koju su osnovale institucije koje su učestvovala u Skopskom procesu, susrela se više puta i finalizirala niz dokumenata koji usmeravaju Skopski proces uspostavljanjem koordinacije i planiranja, područja i mera koje treba rešavati kao prioritete u okviru ovog procesa, kao i obim i modalitete tehničke saradnje. Ovi dokumenti zvanično su potvrđeni na Forumu na visokom nivou. Iste godine TRG je pripremila skup aktuelnih dokumenata, koje je potvrdio Forum na visokom nivou, a koji sadrže mere o svakoj tematskoj oblasti (imovinska prava, lična dokumentacija, dijalog o bezbednosti i reintegracija, upravljanje podacima i planiranje rešenja) za koje se zahteva sprovođenje od strane institucija koje učestvuju.

Uspostavljeni mehanizmi

Skopski proces- Organizovani koordinacioni sastanci

Forum na visokom nivou (FVN), je forum sastavljen od predstavnika visokog nivoa iz institucija koje učestvuju, u cilju vršenja pregleda napretka na tehničkom nivou i pružanja daljih uputstava i političke podrške. Od 2014. godine, Forum na visokom nivou se sastao četiri puta. Napominjemo da je na trećem Forumu na visokom nivou održanom u Beogradu u junu 2016. godine otvorena faza sprovođenja Skopskog procesa preko zajedničkog saopštenja. Stoga su se sve institucije složile da započnu sa sprovođenjem mera koje su pripremljene kroz proces.

Regionalna tehnička radna grupa (TRG) sastoji se od viših savetnika iz institucija koje učestvuju. TRG je održala sedam radnih sastanaka od septembra 2015. do maja 2018. godine radi operacionalizacije mera i prioriteta koje je potvrdio Forum na visokom nivou. Ovo je rezultiralo razvojem i naknadnim potvrđivanjem, od strane institucija koje učestvuju, pitanja imovinskih prava, bezbednosti, dijaloga i reintegracije, upravljanja podacima i planiranja rešenja.

Na nivou Pristina – uključene insitucije i organizacije:

Ministarstvo za povratak i zajednice
Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja
Ministarstvo pravde
Ministarstvo za administraciju lokalne samouprave
Ministarstvo finansija
Ministarstvo rada i socijalne zaštite
Kancelarija premijera
Kosovska policija
Sudski savet Kosova
Kancelarija državnog tužioca
Agencija za civilnu registraciju
Kosovska agencija za upoređivanje i verifikaciju imovine
Nacionalna agencija za zaštitu ličnih podataka
Kosovska agencija za statistiku
Kancelarija poverenika za jezike

Pet tematskih podgrupa za sprovođenje na nivou Prištine (pod „RGS-ovi“) odgovaraju Tehničkim radnim grupama Skopskog procesa („Bezbednost, dijalog i reintegracija“, „Imovinska prava“, „Lična dokumentacija“, „Upravljanje podacima“ i „Planiranje rešenja“). Ove radne grupe čine predstavnici relevantnih kosovskih institucija i sastaju se redovno sa ciljem sprovođenja akcionih smernica. RGS-ovi su održali 19 sastanaka tokom 2017. i 5 tokom 2018.

BEZBEDNOST I DIJALOG I REINTEGRACIJA

„Smernice za odgovore mehanizama na lokalnom nivou na incidente koji utiču na zajednice“ (AS 1.1-1.4) je izradila RGS, a MZP ih je dalje podelio OKZP-ovima (17. januara 2018. godine)

AS „Uključiti predstavnike povratnika na sastancima OKZP-ova kao uobičajenu praksu“ - uključen je u „smernice“ (AS 2.1)

Povećanje broja članova zajednice u Policiji Kosova (AS 4.1 i 4.2 Bezbednost i dijalog i reintegracija): Policija Kosova otvorila je javni poziv za prijem novih članova u Policiji Kosova. Rok za podnošenje prijave je 10. maj 2018. OEBS je organizovao kampanje za informisanje i podsticanje članova zajednica da se prijave.

AS 3.4 Identifikacijom gde je neophodan CCTV utvrđene su opštine Peć, Istok, Klina kao opštine sa takvom potrebom. Tehnički projekat je izrađen za Osojane selo u opštini Istok, sa najvećim brojem povratnika i velikim brojem incidenata. Projekat će povezati ovo selo sa još dva povratnička sela u blizini. Postoji potreba za dodatnih 40.000 evra

AS 5.1 i 5.2; Sporazum o saradnji u borbi protiv zločina iz mržnje na Kosovu između Ministarstva unutrašnjih poslova, Policije Kosova, Glavnog tužioca i Sudskog saveta Kosova. Međutim, „povratnik“ kao kategorija nije integrisan u dokument. U okviru radne grupe će se razmatrati načini tumačenja kategorija.

IMOVINA

Oslobađanje RL vlasnika od plaćanja akumuliranog poreza za period tokom kog su bili sprečeni da pristupe imovini sa odredbom ubačenom u „Zakon o porezu na nepokretnu imovinu“. ZAKON BR. 06 / L-005 O POREZU NA NEPOKRETNU IMOVINU, koji je uključio odredbu u članu 39. (Zauzeta imovina) usvojen je 15. februara 2018. (AS 3.1)

AS 5.2 Uspostavljanje fonda za sprovođenje odluka KAI-a o rušenju nelegalnih građevina: 2017. Administrativno uputstvo za razjašnjavanje procedura za rušenje pokrenuto je od strane KAUVI-a i revidirano je na petom sastanku RGS 2017. za dalji rad agencije. Ovo pitanje ostaje nerešeno.

AS. 5.1 Uspostavljanje fonda za nadoknadu potraživanja iz kategorija A i C: 2017. 300.000 evra je raspoređeno za nadoknadu predmeta dok je još 300.000 više raspoređeno za 2018. godinu. Pravna radna grupa koju je osnovala vlada je u procesu izrade administrativnog uputstva za vođenje ovog procesa. RGS je na petom sastanku grupe pregledala i razmotrila ovaj nacrt. Predviđa se da će Pravna radna grupa (podržana od OEBS-a) finalizirati AU na radionici koja će se održati u Tirani od 18.-20. maja.

AS 4.1 Uključiti RL kao kategoriju za oslobađanje od sudskih taksi za imovinu pogođenu sukobom: Ministarstvo pravde je do sada prijavilo napredak u oslobađanju RL-ova od plaćanja sudskih taksi. Izvršena je izmena člana 450. Zakona br. 03/L-006 o parničnom postupku i predviđene su izmene u zakonodavstvu. RL-ovi prema MP-u nisu u Zakonu uključeni kao posebna kategorija, ali MZP i članovi RGS-a složili su se da zagovaraju ovo kada zakon prođe javne konsultacije.

AS 2.1 KAUVI - nakon izveštaja Ombudsmana o preporukama (551/2017), vlada je nastavila sa izradom koncepta za rešavanje, između ostalog, pitanja ponovnog iseljenja. Faza javne konsultacije završena je 15. januara 2018. godine i uključuje višestruko iseljenje i nastavak administracije. Vlada je odobrila koncept dokument za izmenu i dopunu zakona i amandmani zakona su u toku. Predviđa se da će vlada izmeniti zakon do kraja 2018. godine.

LIČNA DOKUMENTACIJA

Radna grupa za ličnu dokumentaciju pregledala je sva pitanja koja se odnose na ličnu dokumentaciju i eventualne probleme RL-ova prilikom izdavanja ličnih dokumenata na Kosovu.

Oblast registracije civilnog statusa i izdavanja ličnih dokumenata kao i putnih isprava u potpunosti je pokrivena pravnim normama. Rešenja su dostupna svim građanima na jednak način. Sprovođenje pravnih normi koje su na snazi povremeno ne odgovara u potpunosti na potrebe RL-ova i povratnika koji su suočeni sa određenim preprekama u ostvarivanju osnovnog prava na pribavljanje dokumenata.

U odsustvu konkretnih tema vezanih za pitanja lične dokumentacije koja se tiču RL-ova i potencijalnih povratnika, poslato je pismo svim delegacijama u cilju razumevanja najvažnijih stvari koje treba rešiti. Krajem decembra 2017. godine samo jedna delegacija je odgovorila na pismo i teme se pregleđuju sa nadležnim institucijama.

Pitanja o lakšem pristupu uslugama i podnošenju zahteva kancelarijama za civilni status biće kompletirana instrukcijama MZP-a u okviru smernica koje proizlaze iz Uredbe 01/2018 o povratku raseljenih lica i trajnim rešenjima.

UPRAVLJANJE PODACIMA

Izrađeni su PZ-ovi za bazu podataka MZP-a, a otvoreni poziv za razvoj baze podataka biće pokrenut u drugoj polovini 2018. godine.

Bazom podataka će upravljati MZP, dok će se online prijave kanalisati preko OKZP-ova za prethodno čišćenje podataka, a nakon funkcionalnosti baze podataka.

Nakon razvoja baze podataka MZP će pružiti tehničku obuku OKZP-ovima.

UNHCR će nastaviti da deluje kao „posrednik“ u razmeni podataka između relevantnih institucija sve dok se ne završi baza podataka MZP-a i ostaje posvećen pružanju podrške MZP-u.

PLANIRANJE REŠENJA

Očekuje se povećanje bilateralnih sastanaka i dostignuća/ishoda koji će se odražavati u Aneksu I za Prištinu i druge delegacije.

Profilisanje povratnika vrši UNHCR u regionu, identifikovano je oko 4.000 povratnika koji su izrazili želju da se vrate i za njih je potrebno pronaći rešenja.

Sastanci sa predstavnicima različitih institucija/organizacija održaće se u narednom periodu sa ciljem da se prikupe informacije potrebne za mapiranje aktera uključenih u proces povratka i reintegracije

Grupa razmatra potrebu za donatorskom konferencijom i razvija strategiju za donatorsku mobilizaciju na Kosovu i na regionalnom nivou (na pr. Sarajevski proces)